

М'ячин В. Г.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри соціально-економічних дисциплін,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Старовойтов В. Е.

*аспірант кафедри соціально-економічних дисциплін,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-611-2-11>

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ПОТЕНЦІАЛУ ОНЛАЙН-БІЗНЕСУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Для змішаного підприємства, займається (онлайн + офлайн) бізнесом стандартна фінансова звітність, як правило, не містить прямого поділу результатів за каналами збуту. Проте управлінські рішення, спрямовані на розвиток онлайн-бізнесу в умовах цифрової трансформації (інвестиції в ІТ інфраструктуру, автоматизацію процесів, аналітику, CRM/ERP, персоналізацію), відображаються у структурі активів, динаміці доходів та фінансовому результаті підприємства. Тому доцільно визначити вихідну величину, що характеризує потенціал онлайн розвитку, та три вхідні величини, які водночас розраховуються з форм №1 і №2 та інтерпретуються як проксі показники цифровізації, зростання і здатності самофінансувати цифрові ініціативи [1].

Вихідна змінна Y задається як нормований інтегральний індекс потенціалу розвитку онлайн бізнесу в умовах цифрової трансформації:

$$Y \in [0; 1].$$

Значення Y , близькі до 0, відповідають низькому потенціалу (обмежена цифрова база, нестійка динаміка доходів та/або відсутність достатнього фінансового ресурсу для реінвестування у цифрові проекти). Значення Y , близькі до 1, означають високий потенціал (наявність цифрової інфраструктури, позитивна динаміка доходів і здатність підтримувати цифрову трансформацію за рахунок власних результатів).

Для прикладної інтерпретації можна використовувати шкалу: 0,00–0,33 – низький потенціал; 0,34–0,67 – середній; 0,68–1,00 – високий [2].

Як вхідні змінні можуть бути обрані три показники X_1 , X_2 , X_3 , що відображають відповідно цифрову ресурсну базу, динаміку розвитку (масштабування) та здатність формувати внутрішній фінансовий ресурс для подальших цифрових інвестицій. Усі показники розраховуються за даними фінансової звітності: Форма №1 (Баланс) і Форма №2 (Звіт про фінансові результати).

Вхідна змінна X_1 (цифрова інтенсивність активів). Показник відображає частку нематеріальних активів у загальних активах і є проксі оцінкою рівня цифровізації ресурсної бази.

Формула розрахунку має вигляд:

$$X_1 = IA / A = \Phi 1(p.1000) / \Phi 1(p.1300).$$

Тут IA – нематеріальні активи (Форма 1, рядок 1000), A – активи всього / валюта балансу (Форма 1, рядок 1300).

Вхідна змінна X_2 (темп зростання чистого доходу). Показник характеризує динаміку розвитку підприємства в цілому та узагальнено відбиває масштабування, зокрема й через онлайн-канал.

Формула розрахунку має вигляд:

$$X_2 = (REV_{зв} / REV_{non}) - 1 = \Phi 2(p.2000)_{зв} / \Phi 2(p.2000)_{non} - 1.$$

Тут $REV_{зв}$ – чистий дохід за звітний період, REV_{non} – чистий дохід за аналогічний період попереднього року ($\Phi 2$, p.2000).

Вхідна змінна X_3 (чиста маржа як ресурс самофінансування цифрового розвитку). Показник відображає, яку частку чистого доходу підприємство перетворює на чистий фінансовий результат.

Формула розрахунку має вигляд:

$$X_3 = NP / REV = \Phi 2(p.2350) / \Phi 2(p.2000).$$

Тут NP – чистий фінансовий результат ($\Phi 2$, p.2350), REV – чистий дохід ($\Phi 2$, p.2000).

Таким чином, X_1 описує цифрову інфраструктурну базу, X_2 – динаміку масштабування, X_3 – фінансову спроможність підтримувати та поглиблювати цифрові перетворення. На основі X_1 – X_3 формується інтегральний індекс Y для моніторингу потенціалу онлайн-розвитку та обґрунтування управлінських рішень (табл. 1).

Показники моделі та джерела даних

Позначення	Назва показника	Формула	Джерело (форма, рядок)
Y	Індекс потенціалу онлайн розвитку (вихід)	$Y \in [0;1]$	Модель (інтегральний індекс)
X ₁	Цифрова інтенсивність активів	$\Phi 1(1000)/\Phi 1(1300)$	Форма 1: р.1000; р.1300
X ₂	Темп зростання чистого доходу	$\frac{\Phi 2(2000)_{зв}}{\Phi 2(2000)_{поп}} - 1$	Форма 2: р.2000
X ₃	Чиста маржа (самофінансування)	$\Phi 2(2350)/\Phi 2(2000)$	Форма 2: р.2350; р.2000

Література:

1. Myachin V., Yudina O. Fuzzy-logical approach to constructing an integral indicator in a level estimation model significant market advantage. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2021. Vol. 7. No. 2. P. 139–145. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-2-139-145>.

2. Паршина О. А., М'ячин В. Г., Куцинська М. В. Обґрунтування та побудова функцій належності в нечітко-логічній моделі оцінки фінансового стану підприємства та ризику настання його банкрутства. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2016. Т. 21. Вип. 6 (48). С. 86–91.